Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HL/28/03.11.03/2017

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta,
MmV@eduskunta.fi

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta 3.4.2018 klo 10:00 / HE147/2017 vp / asiantuntijapyyntö

Lausunto hallituksen esityksestä yksityistielaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yksityistieverkosto on tärkeä osa maakunnan liikennejärjestelmää ja liikennejärjestelmätyötä. Alemman asteisen tieverkon rooli korostuu erityisesti maaseudulla elinkeinoelämän kuljetusten mahdollistajana. Puukuljetukset ja maatilojen tarvitsemat kuljetukset ajetaan raskaalla kalustolla, mikä puolestaan edellyttää tieverkolta kantavuutta ja korkeatasoista hoitoa. Yksityisteiden hoito ja ylläpito edellyttävät osaamista ja tarvittavien tekniikoiden hallintaa. Pienten tiekuntien on vaikeata selviytyä tehtävistä. Väestön ikääntyessä on yhä haasteellisempaa löytää vastuuhenkilöitä tiekunnan tehtäviin toimitsijamieheksi tai hoitokunnan jäseniksi. Tästä syytä on perusteltua, että lakiesitys mahdollistaa myös usean yksityistien muodostaman tiekunnan ja, että tieosakkaat voivat valtuutta myös ulkopuolisen toimijan huolehtimaan yksityistien tienpidosta.

Yksityisteiden valtionavustustehtävät ovat siirtymässä maakuntauudistuksen yhteydessä maakuntien lakisääteisiksi tehtäviksi. Yksityisteiden valtionavustusmääräraha jaetaan maakunnille erillisrahoituksena. Hämeen liitto korostaa selkeiden kriteerien määrittämistä sille, millä perusteilla avustusmääräraha maakuntien välillä jaetaan. Hämeen liitto kannattaa lakiesityksen mukaista valtuustokausittain tehtävää avustusmäärärahan riittävyyden arviointia. Arviointi voisi hyvin olla osa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, sen seurantaa ja ylläpitoa. Hämeen liitto pitää tärkeänä myös, että maakunnille luodaan alueelliset olosuhteet huomioon ottavat mahdollisuudet vaikuttaa määrärahan kohdentumiseen.

Yksityisteiden avustamiseen tarkoitetun vuosittaisen valtion määrärahan pienuuteen (nykytilanteessa noin 13 milj. euroa) nähden avustusten käsittelyyn osallistuu jatkossa liian monta tahoa: 18 maakuntaa ja lisäksi kunnat voivat avustaa samoja teitä. Nykyisin on vielä metsäteihin kohdistuva KEMERA-avustus. Avustusten jakaminen kannattaisi keskittää harvemmille tahoille, jotta jakamisen hallinnolliset kulut eivät nousisi suhteettoman suuriksi jaettavana olevaan määrärahaan nähden.

Alkuperäisen lakiesityksen täydentämiseksi on laadittu lakiesitys (HE 11/2018), jonka mukaan uusi yksityistielaki tulisi voimaan jo vuoden 2019 alusta. Tällöin valtionavustusten avustustehtävät hoidettaisiin edelleen ELY-keskuksissa vuonna 2019. Vuoden 2019 ajan myös lakkautettavien kuntien tielautakuntien tehtävät hoidettaisiin ELY-keskuksissa. Toinen vaihtoehto tälle olisi, että uusittu yksityistielaki tulisi voimaan vasta 2020. Näin siinä voitaisiin ottaa huomioon jo lain voimaan tulleessa maakuntauudistuksen vaikutukset. Näin saataisiin myös siirtymäaikaa tiekunnille avustusehtojen muuttuessa uuden yksityistielain myötä.

Hämeen liitto
Regional Council of Häme
Niittykatu 5, FI-13100 Hämeenlinna
email hameenliitto@hame.fi
www.hameenliitto.fi

Lakiesityksen 65 pykälän mukaan tieosakas tai asianosainen voi tehdä moitekanteen eli valituksen tiekunnan kokouksen päätöksestä maaoikeutena toimivaan käräjäoikeuteen. Nykyisin valitus tehdään kunnan tielautakuntaan. Tuomioistuinkäsittely ensimmäisenä tahona vaikuttaa raskaalta. Vaihtoehtoisena ratkaisuna tulisi tutkia mahdollisuutta käsitellä valitukset Maanmittauslaitoksen yksityistietoimituksessa, jonne muutoinkin osa lakkautettavien tielautakuntien tehtävistä siirtyy. Mahdollinen jatkovalitus voisi tapahtua sitten käräjäoikeuteen.

HÄMEEN LIITTO

Heikki Pusa
suunnittelujohtaja

Jakelu MmV@eduskunta.fi